

Lodjur får åter fångas i fällor

I Naturvårdsverkets nya regionaliserade föreskrifter upphävs stoppet för fälljakt

Fälla av typen "Grimsö" för fångst av räv, grävling och lodjur. Trampgiller visar att den är gillrad för lodjur.

Foto: Lise-Lotte Norin

Hårt gnagd regel och blodbestänkt vägg i samma fälla visar att djur desperat försökt ta sig ur den.

Foto: Lise-Lotte Norin

Djuren utsätts för onödigt lidande då de kan skada sig själva och utsätts för svår stress när de försöker befria sig. Tidigare skulle lofällor vittjas två gånger per dygn men nu räcker det med en gång per dygn. Då fällorna sällan kan göras selektiva kan de fånga djur av alla åldrar och kön, med eller utan ungar och andra djur än målarten. Samhällets tillsyn är dessutom obefintlig.

Som ännu ett led i Naturvårdsverkets uppdrag att regionalisera besluten om rovdjursjakt har en reviderad föreskrift för licensjakt på lodjur tagits fram. En av flera negativa nyheter är att lodjur nu åter får fångas lagligt i fällor efter några års tillfälligt stopp.

Naturvårdsverket skrev så sent som i januari i år i delegationsbeslut att fångstredskap inte skulle få användas vid lojakt utan att dessa skulle "genomgå tester för

att utvärdera graden av skador och olägenheter som kan uppkomma i samband med fångst av lodjur". Det hindrar inte verket att återigen tillåta fällfångst utan några tester. Kanske beror det på den nya föreskriften om typgodkännande av fångstredskap som antogs den 15 februari i år.

Under våren 2013 skickade Naturvårdsverket ut ett förslag till föreskrift för typgodkännande av fällor på remiss. Även om förslaget var tandlöst ur djur-

välståndssynpunkt fanns en del bra förslag, som att fällor godkända före år 2003 skulle testas om inom två till fem år för att fortsätta få användas samt att typgodkännanden skulle tidsbegränsas. Av detta blev inget. Jägareförbundet kommenterar resultatet på sin hemsida: "Vi är otroligt nöjda med att våra synpunkter tagits på allvar av Naturvårdsverket. Verket har i stort sett följt alla de ändringar som Jägareförbundet föreslog i sin remiss."

DEN TIDIGARE REGERINGEN ändrade under mellantiden jaktförordningen så att fällor som godkända i ett EU-land, Turkiet eller EFTA-land får användas i Sverige efter anmälan till Naturvårdsverket. Det finns också en internationell överenskommelse om fällstandarder som gör att fällor som testats enligt dessa ska godkännas i Sverige. Det gäller till exempel fällor testade i Kanada och Ryssland. Godkända fällor får under test medföra att fem procent av djuren till exempel får en kompressionsfraktur – benbrott där skelettdelarna trycks in i varandra – eller flera revbensbrott.

Hela 50 av de 240 lodjuren fångade i fällor hade allvarliga skador i form av sönderslitna klor. 137 av dem hade träflisor i magen efter att de försökt bita sig ut ur fällan. Andra hade tandskador.

Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) har utvärderat 240 lodjur som fångades i fällor under perioden 1996-2009. Av dem fångades 217 i rävfällor. Hela 50 av de fångade lodjuren hade allvarliga skador i form av sönderslitna klor. 137 av dem hade träflisor i magen efter att de försökt bita sig ut ur fällan.

Andra hade tandskador. Skador på tänder och klor, vilka kan vara mycket smärtsamma, samt fynd av träflis i mage och tarm, är en följd av att de infångade djuren desperat kämpat för att komma ut ur fällan. Det är skrämmande att nya fällnormer gör att sådana skador ses som acceptabla.

Tidigare skulle lofällor vittjas två gånger per dygn men nu räcker det med en gång per dygn.

Foto: Hans Ring (hägn)

Det är en kraftig försämring vilket Naturvårdsverket också låtit bli att upplysa remissinstanserna om i konsekvensutredningen, påpekar Rovdjursföreningen i sitt remissvar.

Fällfångst av lodjur är starkt kontroversiellt på grund av den stress och de skador djuren utsätts för och har kritiserats av flera naturskydds- och djurskyddsorganisationer inte minst av Rovdjursföreningen.

Till exempel ställer sig WWF i sitt remissvar över föreskriftsförslaget "främmande till att använda fällor vid lodjursjakten. Naturvårdsverket har inte tillåtit lodjursfällor under flera år på grund av bland annat etiska aspekter och eftersom ingen ny information har lagts fram anser WWF att de inte bör tillåtas."

Naturskyddsföreningen har

inte yttrat sig men har i sin jaktpolicy tagit avstånd från användning av fångstredskap vid jakt på rovdjur. "Användningen av fällor för rovdjur som lo, grävling och mård liksom fällor och snaror för räv ska förbjudas. De fångade djuren utsätts i många fall för onödigt lidande, både genom fysiska skador som de orsakar sig själva när de försöker ta sig ut och den stress som det

innebär för dem."

Svenska Jägareförbundets remissyttrande andas däremot tillfredsställelse med att fällfångst åter tillåts och det gäller inte minst att man nu inte längre behöver uppge position på lodjursfällor med större noggrannhet än 1000 meter.

Fångstredskapen är inte heller selektiva, vilket strider mot Artskyddsförordningen, enligt vilken det är "förbjudet att för fångst eller dödande använda medel eller metoder som inte är selektiva" för ett antal arter, däribland lodjur. Då fällorna sällan kan göras selektiva kan de fånga djur av alla åldrar och kön, med eller utan ungar. Andra däggdjur än målarter, både vilda och tama, samt stora rovfåglar som kungsfågel och havsörn fångas ibland i stora fällor för fyrfota rovdjur.

Fångstredskapen underlättar illegal jakt, då kontrollen i stort sett är obefintlig. Det är svårt att bevisa vem som gillrat ett fångstredskap. Kontrollen underlättas inte av att positionen för fångstredskap ska koordinatsättas med en noggrannhet av 1000 meter och att fångstredskap som placeras på en fastighet vars areal understiger 1000 hektar (ca 3 x 3 km) undantags helt från kravet på koordinatangivelser.

Fällor ger också ett extremt jakttryck då de "jagar" dygnet runt och under stor del av året, vilket gör dem extremt effektiva. Det finns inget som hindrar att fällor används hela året då det finns många djurarter som är fredlösa året runt. Djur kan också fastna i eller skada sig i fällor som inte längre används eftersom de ofta lämnas kvar i markerna.

Enligt Jägareförbundet är det fler än 50 000 jägare som ägnar sig åt fällfångst.

LISE-LOTTE NORIN

Läs:

Föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Naturvårdsverkets överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna i Norra rovdjursförvaltningsområdet.

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2013:13) om typgodkännande av fångstredskap.

Söderberg A. 2010. Fällfångst av lodjur. En sammanställning av uppgifter om avlysningsjakter på lodjur som genomförts i Sverige under perioden 1996-2009. Statens Veterinärmedicinska Anstalt.

Svenska Rovdjursföreningens yttrande över utkast till Naturvårdsverkets föreskrifter om typgodkännande av fångstredskap.

Remissvar Naturvårdsverkets förslag till föreskrifter för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo, WWF.

Naturskyddsföreningen, Policy, Jakt och Viltförvaltning.

Svenska Jägareförbundet remissvar, föreskrifter länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur.